

SZEGEDI LAPOK.

A „DUGONICS-KÖR“ KÖZLÖNYE.

Ipar, kereskedelmi, gazdasági és közművelődési hetilap.

Előfizetési ár:

helyben házhoz hordva és vidékre postán
küldve:

Egész évre 4 frt.
Félévre 2 „
Évnyegyedre 1 „

Egy óra 40 kr. Egy példány ára 10 kr.

Hirdetmények ára:

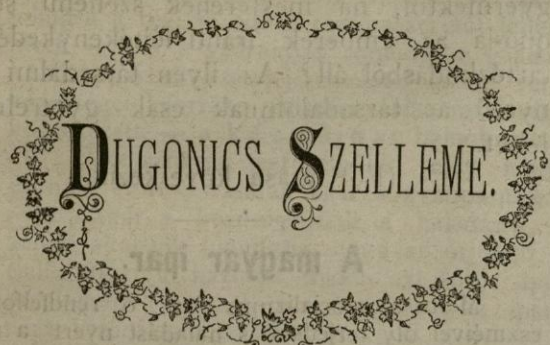
Magánhirdetéseknél egy öt hasábos petitsor egyszeri beiktatása 4 kr., minden további beiktatás 2—2 kr. és minden egyszeri hirdetésnél bélyegdíj 30 kr.
Hivatalos hirdetések a díjnak a hirdetésnyel együtt beküldése mellett 50 kr-ért eszközöltnék.
Nyiltterek egy négyhasábos sora 15 kr-ért vétetnek föl. Nagyobb és többszöri hirdetéseknél kedvezmény nyújtatik.

Szerkesztői hivatal:

a szerkesztő lakása: Palánk, oroszlán-utca, 261. sz., hová a lap szellemi tartalmát illető küldemények bérmentve címzendők

Kiadó hivatal:

Maróczy József és Társa nyomdája: Iskola-utca, Dáni-féle ház, hova az előfizetési pénzek, hirdetések s a lap anyagi tartalmát illető egyéb küldemények címzendők.
Kéziratok nem adatk vissza.

DUGONICS ANDRÁS, HALHATATLAN NÉPIES IRÓNK EMLÉKSZOBORÁNAK 1876. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 19-ÉN TÖRTÉNT ÜNNEPELYES LELEPLEZÉSE ALKALMÁRA, A SZEGEDI „DUGONICS-KÖR“ KEGYELETEKÉNT ÉS MEGBIZÁSÁBÓL.

Világtalan, derűtlen éjszakán
Aludta nemzetünk nagy éjjelét.
Csak Geniusza gyujta szent tüzet,
A virradás sívár szövétnekét . . .
És sirva sirt a Nemtő búdala:
Ébredsz-e már, oh alvó Hunnia?

Nem ébredett . . . A kába tetszhalál
Fagyos kacajjal ülte ünnepét,
S mint forgószél dühöngve táncrakelt,
Hogy eltápossa Hunnia nevét.
Az álmok óceána ráborult,
S fölötte dult a sors vad ostora;
Szívének érzelem-világa is
Mint sírvirág erőtlén elhala.
És sirva sirt a Nemtő búdala:
Ébredsz-e már, oh alvó Hunnia?

A nemzet álmódott. Mit álmódott?
Csatába' látta küzdni önzevét,
Hol zászlaját az ellen bérhada
Mint fürgeteg tiporta szertesztét.
Vihar lovára kelt a pusztulás
S a vérbiborban ázó nép felett,
Villámokat lehelve usztanak
Könyörtelen, mogorva föllegek . . .
És sirva sirt a Nemtő búdala:
Ébredsz-e már, oh alvó Hunnia?

Segélyt akart könyörgeni, de óh —
Kitépve nyelve, zár ül ajkain,
S az üldözöttnek egy jutalma lett:
Rut öngyalázat élte romjain . . .

Elég! el-el te átkozott eset!
Mely örülötten írod álmidat;
Halált mutatsz e népek álmisságban,
S az ébredésre csak pokol maradt?
Fölharsogott a Nemtő ércszava:
Kelj ébredésre alvó Hunnia!

Letűnt az éj, nagy álma zord szaka,
S a pirkadás biborba szótt egén
Arany betűkkel írva tündökölt
A honfi-szívben újuló „Erény.“
Fölbredett az alvó szelleme
És megragadva féltett zászlaját,
Hazája nyelvén zenge éneket
E földet itt a lanttal futva át . . .
Fölharsogott a Nemtő ércszava:
Kelj ébredésre alvó Hunnia!

Magyar hazánkban újra csak magyar
Danára kelt a dalmok hó szive;
A lombos erdő, bérc, patak s mező,
Magyar daloktól zenge messzire.
A nép csodálva hallgatá e dalt,
— Mely ősapái nyelvén ifjodott —
S szívébe kételyt ült: talán bizony
Az ősapáknak nyelve már halott?
Fölharsogott a Nemtő ércszava:
Kelj ébredésre alvó Hunnia!

Talán szívet cserélt e nemzedék?
Vagy eldobá az ősök szellemét?
Vagy tán a százados vihar keze
Mint hervadó virágot mosta szét?
Nem-nem! Amott az Alföld térein
Egy tiszteletre méltó ősz alak,
A nép körébe térve dolgozik
Széled Muzsája enyhe árny' alatt . . .
Fölharsogott a Nemtő ércszava:
Kelj ébredésre alvó Hunnia!

S míg mézes ajkain a nép szava —
S derült szívében népek zengene,
E nép megértve őt imára kelt:
Hisz' visszatért az ősök szelleme . . .
Emlékszóbot emelt e kor neki,
S örök babérba fonja homlokát;
S a tisztos ősz alak szent ihletét
A glóriák dalával fűzi át.
Fölharsog im a Nemtő ércszava:
Dicső legyen a népek dalmoka!

Világtalan, derűtlen éjszakán
Aludta nemzetünk nagy éjjelét . . .

Ah, Geniusza mint mosolyg ma rá —
Mert visszanyerte ősi szellemét.
Zeng még ma is a Nemtő vig dala:
Fölbredett az alvó Hunnia!

Szőnyi Lajos.

Legyetek üdvözölve!

Ezelőtt néhány hónappal, midőn Szeged pusztulásáról szomorú képet rajzolt lelke elé e város lakossága, s midőn az élénkebb képzelem már six tengert látott ez ősz magyar város lapályán fekvő részein, hol romba dült házak korhadtt oszlopai ölelkeztek egymásra roskadva, s midőn mindenkit, ki szülővárosa, s az ország legnagyobb magyar városa iránt kitörülhetlen szeretettel viseltetik, annak jövője iránt a fájó balsejtelem fogott el, ki hitte volna, hogy Szeged ugyanez évben, nem az alatta hőmpolygó szöke Tisza rettegett hullámain, hanem egy összes nemzeti ünnep hullámzó vendégeit üdvözölheti ép falai között?

Borura derü, ez a természet vaskövetkezetessége, valamint megfordítva is.

S bizonyára, ép a remény volt az, mely oly csodálatos tusára készítette e város lakosságát maga, a mesterségesen erőszakolt természet ellen; jól tudtuk, hogy a vész képe mily ijesztő, de még mennyivel borzalmasabb maga a való, melynek beálltával nem csak a jelen országos ünnepélyességek, hanem maga az ősz Szeged jövője századokra leendett elnapolva.

És a küzdelem győzött a mesterségesen erőszakolt természet fölött, s ime, mily csodálatraméltó az események összetalálkozása! Ugyanazon a helyen, mely a végveszélyben menedékhelyül szolgált a sorsüldözötteknek, a kiállítás nagyszerűen berendezett palotája áll előterén Dugonics szobrával; ugyanazon deszkák, melyek a végveszély esetére egyetlen védvonalunkat erősítették, ma, az őket bizonyára ledöntögető vízhullámok helyett, hazánk daláinak lelkesítő s a nemzeti színészet munkásainak jutott tapsok hanghullámain verik vissza; s ugyanazon helyen, hol végveszély esetén a mentő-csolnakok evezői fenéket alig érendettek, ma a halászcásárda áll csábitó ingereivel s végül: ugyanazon közönség, mely sülyedésünk tengerét a részvét könyüvel édesítendette, ma védegszerető karjaink között az örömkönyvekben osztózik velünk közös ünnepünk fölött.

Legyetek üdvözölve, szeretett vendégeink! Legyetek üdvözölve a valódi Magyarország szívében, melynek élénk dobogását a ti igen becses jelenlétetek fokozá legnagyobb mérvben. Tekintsétek meg egyszerű, de jóakarattól áthatott városunkat, s ha nem találtok is tulvérmes remény festette pompát és fényt, mindenesetre találni fogtok őszinte vendégszeretetet s nem megvetendő mérvben vágyat a haladásra ősz városunk közönségében. Mert jól megjegyzendő, hogy Szeged emelkedése csak 4—5 év műve, s e rövid korban befoglaltatik ama moz-

zanat is, melyről Ábrányi C. oly találóan mondja „Prologja“-ban Szegednek:

„Egyik kezud árvizzel küzdve védte
Mit azalatt a másik alkotott.“

A ti becses vonzalmatok kétszeresen fogja az Alföld e valódi magyar városának buzgalmat továbbra is fokozni, s lelkesülni fog az eszméért, a vidéknek, az Alföldnek, sőt az országnak büszkeségévé válni.

Találjatok ép oly örömet szemlélődéseitekben jelen alkalommal, mint amely buzgalommal működött Szeged, a ti jelenlétetek és részvéteket által megfűszerezendő országos ünnepélyek létrehozásában.

Legyetek üdvözölve!

Hazánk társadalmi élete.

Irta: Szőnyi Lajos.

II.

(Folytatás.)

Ha most már összevetjük az ily szemlélődéssel azon fegyelmi torturát, amelyen mai nap legalsó iskoláink jó részében a növendégek keresztül kinlódnak, fájó mosoly vonul át az ember ajkain, s szeretné megkérdeni a tanító urtól, vajon e gyermekeknek férfi alapot ad-e, vagy szolgálékü barmokat fog-e faragni belőlük. Természetes, hogy a paedogógiának ez a pontja a legfogósabb, s nagyon helyesen, a valódi értelemben vett fegyelembeli eredményről itéli meg a józan paedagogus a tanító tanképességét is. Hanem, aki iskolai fegyelmet akar megítélni, az ne csak az iskola gőzében és annak padjai között vizsgálja a szundikaló muzsasereget, mert hiszen az iskolai fegyelemnek ki kell hatnia a gyermeknek az iskolától való elszigeteltsége esetére is. Vizsgáljuk tehát a gyermeket a szabadban, a családban, társai között a játékban s csak akkor fogjuk észrevenni, hogy bizony, „nem mind arany az, ami fénylik.“ A tanulók az iskola ajtaját elhagyva, kameleonszerű átváltozást mutatnak egy pillanat alatt, s tanuló-sereg helyett egy garabonciás csürhét vélsz száguldva keresztül-kasul robogni, mely a tisztességes járókelők iránt annyi tisztelettel sincs, hogy ezeket békésen engedné utjukon tovább haladni. Tehát az idősbek iránti tiszteletről még csak gyenge fogalmuk sincs. Ha haza tér, elkezd ordítani, rimánkodni özsonaért, még be sem lépett az utcaajtón, már kenyérért bög, s ha mindjárt a ház égne is, az ő kivánságának kell az elsőnek, lennie. Követeli szüleitől, vagy anyjától azt amit az ő megbódult gyomra kíván, tehát a szülői tiszteletet lator módjára lábbal tapodja. Ha nem kap, egyszerűen fölkeresi az elrejtett tárgyat és — lop. Tehát a mindenekat látó szemmel nem sokat törődik. Ebből, ha okkal móddal ki nem verik a fejből harapós bogarait, meglátjátok társadalmi betyár lesz, amilyen elég van a társadalomban, s nem szorul egyik sem a Bakonyra. Ezekből fejlődik a társadalom figyelmetlen tömege, s egy kalap alatt, a mai értelemben vett „műveltebb körök,